

**“ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ
ИНТЕГРАЦИЯСИДА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ
САЛОҲИЯТЛИ ЁШЛАР-МАМЛАКАТ
ТАРАҚҚИЁТИНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ”
МАВЗУСИДАГИ XIV РЕСПУБЛИКА
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ**

МАТЕРИАЛЛАРИ

II ҚИСМ

(2017 йил, 27 май)

САМАРҚАНД-2017

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМВАЗИРЛИГИ**

**МИРЗО УЛУҒБЕК НОМИДАГИ
САМАРҚАНД ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА-ҚУРИЛИШ
ИНСТИТУТИ**

**“ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИШЛАБ
ЧИҚАРИШ ИНТЕГРАЦИЯСИДА
ИНТЕЛЛЕКТУАЛ САЛОҲИЯТЛИ
ЁШЛАР-МАМЛАКАТ
ТАРАҚҚИЁТИНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ”**

мавзусидаги XIV Республика илмий-амалий конференция

МАТЕРИАЛЛАРИ

II ҚИСМ

(2017 йил, 27 май)

*Геодезия, картография, кадастр ва қурилиш тизимини ривожлантириш,
атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона
фойдаланишнинг долзарб муаммолари*

Самарқанд-2017

Енгил конструкциялардан қуриладиган турар-жой биноларининг конструктив ечимлари ва уларнинг ишлаши.

Д.Б.Рустамова.,С.Носирова СамДАҚИ, Вахобов Ж. магистрант

Кам қаватли турар-жой бинолари қурилишида мавжуд муаммолардан бири қурилиш материаллари билан боғлиқ муаммолар ҳисобланади. Ҳозирги кунда шаҳарларда ҳам, қишлоқларда ҳам кам қаватли турар-жой бинолари қурилишида ғишт кенг қўлланилмоқда. Уни қўллаганда қурилиш таннархи кўтарилади, меҳнат сарфи бошқа конструктив ечимлар қўлланилган биноларга нисбатан сезиларли даражада кўпаяди. 2011 йилдан Республикамизда кучга кирган норматив ҳужжат ҚМҚ 2.01.04-97* “Қурилиш иссиқлик техникаси”да давлат капитал маблағлари ёки маҳаллий бюджетлар томонидан амалга ошириладиган янги қуриладиган, реконструкция қилинадиган ва капитал таъмирланадиган турар-жой биноларининг иссиқлик ҳимоя даражаси иккинчи даражадан паст қабул қилинмаслиги таъкидлаб қўйилган.

Ҳозирги даврда мазкур норматив ҳужжатда биноларнинг энергия тежамкорлигига қўйиладиган талабларнинг кескин ошганлиги уларни “Таълим, фан ва ишлаб чиқариш интеграциясида интеллектуал салоҳиятли ёшлар мамалакат тараққиётининг муҳим омили” мавзусидаги конференция материаллари. 130 лойиҳалаш ва қуриш тамойилларини радикал қайта кўриб чиқиш заруриятини туғдирдирди. Чунки мамлакатимизда бинолар ташқи тўсиқ конструкцияларида қўллаш учун анъанавий бўлиб қолган қурилиш материаллари ва конструктив ечимлар бундай конструкцияларнинг иссиқлик узатишга қаршилигига қўйиладиган замонавий талабларга умуман жавоб бермайди. Европада ва дунёнинг кўплаб мамлакатларида биноларнинг иссиқлик ҳимоясига қўйиладиган талаблар янада юқори эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Шунинг учун бутун дунёда ғиштга муқобил, қурилиш муддатларини қисқартирадиган, сифатини кўтарадиган ва таннархини пасайтирадиган деворбоп материаллар ва конструктив ечимлар яратиш борасида изланишлар олиб борилмоқда.

Эксплуатация қилинаётган биноларнинг иссиқлик ҳимояси даражасини оширишнинг самарали ва оқилона усули ташқи тўсиқ конструкцияларга қўшимча иссиқлик изоляцияси ўрнатиш ҳисобланади.

Бутун дунёда янги бинолар қурилишида энергия самарадорликни ошириш учун деворларнинг кўп қатламли конструкцияларини қўллаш кенг тарқалмоқда. Бунда деворнинг юк кўтарувчи ва ташқи ҳимоя ёки деоратив қатламлари орасида эффектив иссиқлик изоляцияси қатлами жойлаштириш асосий усул сифатида қўлланилмоқда.

Иссиқлик изоляцияси қўлланилаётган материалларнинг физик-техник хоссалари ташқи тўсиқ конструкцияларнинг эксплуатацион ишончлилик даражасига, иссиқлик ҳимояси жиҳатидан самаралилик даражасига, монтажнинг сермеҳнатлигига, бинони эксплуатация қилиш жараёнида таъмирлаш имкониятига катта таъсир кўрсатади. Бироқ, қурилишда ҳар бир ҳолат ўзига хос ва унга мос ҳар хил иқлимий, эксплуатацион ва бошқа шароитларни ҳисобга олиб иссиқлик изоляциясини танлаш керак бўлади. Уни танлашда нафақат техник

характеристикаларнигина ҳисобга олиш эмас, балки масаланинг экология билан боғлиқ томонларига ҳам эътибор қаратилиши керак.

Енгил ташқи девор конструкцияларида эффектив иссиқлик изоляцион материалларни қўллаганда бинонинг вертикал юк кўтарувчи конструкцияси вазифасини одатда каркас бажаради. Бундай каркасли конструктив система кам қаватли биноларда қўлланилганда ҳам ўзининг бир қатор афзалликлари билан ажралиб турадилар.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг “Архитектура ва шаҳарсозлик” тўғрисидаги қонуни. Тошкент, 1995 йил 25 декабр.

2. Шукуров Ғ.Ш., Бобоев С.М. “Архитектура физикаси” 1-қисм, Тошкент “МЕХНАТ”- 2005йил. 3. Фирсанов В.М. “Архитектура гражданских зданий в условиях жаркого климата”. М.: 1982г.

	<i>foydalanish. Boboyev Sh.X, Xudoyberdiyev S.I Pardayev J , Muxsinov F</i>	105
57	Ўзбекистонтемир йўллари – келажакка интилмоқда. <i>Р.Т.Тоштемуров,Р.Т.Пардаев</i>	107
58	Сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхоналари сув таъминоти тизимлари, сувни сифат кўрсаткичлари ва сув сарфини ҳисоблаш. <i>Ураков Бахтиёр Шукруллоевич, Мирзаев Абдиалим</i>	108
59	Сутга ишлов бериш корхоналарининг оқоваларини таҳлили. <i>Ураков Бахтиёр Шукруллоевич, Мирзаев Абдиалим</i>	109
60	Ёшларда фуқаролик масъулиятини ошириш масаласи. <i>Норова И., Норова Н., Хаитова Н.</i>	111
61	Табиий лойқа сувларни тозалашнинг асосий услублари. <i>Ражабов А.Х., Нурматов П.А.</i>	112
62	Она – табиатни келажак авлод учун асраш – давр талаби. <i>Н.Қ.Ҳаққулов,Ҳамидова З.</i>	114
63	Озоннинг инсон фаолиятидаги ўрни. <i>Н. Холдоров, А. Эрмахамматов</i>	115
64	Табиатни муҳофаза қилишда экологик таълим – тарбиянинг ўрни. <i>Н.Ж.Шакарров, Б.О.Хушвақтов., Ф.М.Холов</i>	117
65	Берилган дифференциал тенгламалар ситемаси учун ляпунов функциясини топиш. <i>Хусанов Б., Фатхуллаев Ф.</i>	118
66	Олий таълим муассасаларида “Олий математика” фанини ўқитишнинг концептуал асослари. <i>Юсупов Шерзод Батирович</i>	121
67	Таълим-тарбияда фикрлаш, ҳулосалаш ва хушёрликка ундовчи замонавий услублар ҳақида мулоҳазалар. <i>Ф.Ш.Ахатов, А.У.Абдуллаева.</i>	123
68	Комплексе қўшимча қўшиш йўли билан сопол гишт сифат даражасини оширишни тадқиқотлаш. <i>Содиқова С.А., Боқиев С.В., Алаева М.Э. Зокиров Ж</i>	126
69	Енгил конструкциялардан қуриладиган турар-жой биноларининг ҳажмий-план ва композиция ечимлари. <i>Д.Б.Рустамова.,Г.Р.Марупова</i>	128
70	Енгил конструкциялардан қуриладиган турар-жой биноларининг конструктив ечимлари ва уларнинг ишлаши. <i>Д.Б.Рустамова.,С.Носирова, Вахобов Ж</i>	129
71	Binolarni tashqi to'siq konstruksiyalarining issiqlik himoyasini oshirish. <i>O.I.G'oyibov., S.Nosirova</i>	131
72	Ишлаб чиқариш саноат корхоналарининг оқова сувларининг таркиби ва хусусиятлари. <i>Собирова Дилдора, РажабоваМ., Махмудова Ш</i>	132
73	“Очиқ сув хавзалари, оқова сувларнинг сифат кўрсаткичи ва ҳолати» . <i>Собирова Дилдора</i>	134
74	«Экологические последствия, мониторинг загрязненияш-ферного производства на ООО» «Ургут яшиллотини ». <i>Турсунов Жамшид, Халилов Н., Эсанова Н.</i>	135